

Nieuwe voetbalsystemen hebben harde onderbouw

RENOVATIE OF OMBOUW?

DOOR THEA VAN SETTEN

De eerste generatie rubberingestrooide kunstgrasvoetbalvelden dateert van rond het jaar 2000 en zit aan de top van de levensduur. Sporttechnische eigenschappen als balrol, balstuit en schokabsorptie zijn veelal achteruitgegaan en de vraag doemt op of er renovatie of ombouw van de velden plaats moet vinden. Henk Mink, senior projectleider buitensport bij Kiwa ISA Sport, laat zijn licht erover schijnen.

Optisch

“Het eerste dat opvalt bij oudere kunstgrasvoetbalvelden is dat de vezellengte sterk is afgenomen”, aldus Mink. “We zijn wel eens op velden geweest waar minder dan twee centimeter vezel op stond terwijl dat normaal zes centimeter is. Dan heb ik het natuurlijk vooral over doel- en strafschopgebied. Daar slijten de vezels het hardst. De vezels gaan vaak plat liggen en het veld wordt harder. De vervorming (red: indringing in het systeem na belasting) neemt af, dan ga je het veld ervaren als een betonvloer met alle consequenties van dien voor de gewrichten. Balstuit en balrol nemen toe, wat ook niet bevorderlijk is voor het spel.”

Om de kwaliteit van oudere kunstgrasvoetbalvelden te monitoren, heeft de KNVB in 2010 de gebruiksnorm in het leven geroepen (zie www.noc-nsf.nl, KNVB2-18). Hierin wordt aangegeven aan welke eigenschappen een kunstgrasveld minimaal moet voldoen om er veilig en verantwoord volgens de KNVB-richtlijn op te kunnen spelen. Vanaf bouwjaar 2010 moeten alle velden van acht jaar en ouder volgens de gebruiksnorm worden gekeurd. Voldoen ze niet aan de richtlijn, dan worden de velden uit de competitie genomen. De KNVB beslist uiteindelijk of er al dan niet op de velden gespeeld mag worden.

“Uiteraard kun je met goed onderhoud en zorgvuldig gebruik de kunstgrasvelden langer in een goede conditie houden”, licht Mink toe. “Wat je vaak ziet is dat verenigingen maar aan één kant van het veld spelen, daar waar de kantine is. Daardoor neemt de slijtage natuurlijk sterk toe. Of bijvoorbeeld schoolsport, waarbij de leerlingen vaak met vlakke zolen op een kunstgrasveld spelen, ook dat versterkt het slijtageproces.” Of er veel verschil is in levensduur tussen de verschillende kunstgrasvelden? “Dat durf ik niet te zeggen. Je kunt moeilijk bepalen of de slijtage aan de mat ligt of aan het onderhoud of gebruik.”

Tips voor renovatie/ombouw

- Bepaal de samenstelling van de huidige constructie (toplaag en fundatie);
- Laat je goed informeren over mogelijke constructies op de markt;
- Bekijk of er een verandering van samenstelling van de fundatie mogelijk is;
- Laat je goed voorlichten door de leverancier over constructies en onderhoud;
- Kijk bij andere gebruikers naar de verschillende typen constructies die er liggen;
- Pleeg onderhoud zoals de leverancier het aangeeft;
- Laat de mat regelmatig keuren;
- Reserveer op tijd voor vervanging.

“Reserveer op tijd gelden te voor de vervanging van de kunstgrasmat of het systeem”

Renovatie of ombouw?

“Stel dat het veld inderdaad niet meer aan de norm voldoet, dan zijn er in principe twee mogelijkheden”, vertelt Mink. “Renovatie, dan vervang je alleen de toplaag, dus de mat en het instrooi materiaal. In sommige gevallen kun je ook nog overwegen of je de mat plaatselijk gaat repareren. Dus bijvoorbeeld alleen in het doelgebied of ook nog in het strafschopgebied een strook gaat vervangen. Maar dat kan alleen als je er op tijd bij bent, bijvoorbeeld na 7 of 8 jaar, dan is het de investering nog waard. Je kunt er de levensduur van de mat wel mee verlengen. Hoe langer je wacht, hoe groter het gebied wordt dat je moet vervangen, dan heeft plaatselijk repareren geen zin meer.”

Veel ingrijpender en duurder dan renovatie is ombouw. “Dan ga je over op een geheel ander systeem en moet je ook de fundatie gaan vervangen. Vroeger werd er vooral gewerkt met een zachte fundatie van lava/rubber of zand/rubber. Toen werden de sporttechnische eigenschappen van een veld veel meer in de fundatie gelegd dan in de toplaag. De fundatie zorgde toen voor schokabsorptie, vervorming, etc. Tegenwoordig zit dat in de toplaag.”

Waarom dat is veranderd? “Dat heeft vooral te maken met de FIFA-normen, waaraan Nederland zich heeft gecommitteerd. Daarnaast zijn er milieueisen in het spel. Als er bijvoorbeeld rubber in de onderlaag zit en je wilt de fundatie vervangen, zul je moeten kijken wat de uitloging van metalen is geweest. Als die uitloging te hoog is, moet je

vanwege de zorgplicht maatregelen nemen en de vervuilde laag verwijderen. Vandaar dat in de nieuwe kunstgras voetbalsystemen alleen nog maar gewerkt wordt met een harde fundatie, zonder rubber.”

Creatieve oplossingen

Een dure consequentie, die overgang naar de FIFA-normering. Mink: “Je moet er wel creatief mee omgaan. Wij zijn ook niet voor kapitaalverlies. Kiwa ISA Sport kijkt eerst of de bestaande materialen aangepast kunnen worden, zodat je alsnog een harde fundatie krijgt. Dat kun je bijvoorbeeld doen door het percentage rubber dat in de onderlaag zit naar beneden bij te stellen door het te vermengen met onder andere lava. Dan haal je niet de complete fundatie eruit,

maar pas je de onderlaag aan. Zo zijn er nog wel meer creatieve oplossingen te bedenken. Maar alles is maatwerk. Wat bij de één kan, hoeft bij de ander niet te werken. Dat heeft te maken met de constructie, die je kiest. Een voetbalsysteem met 6 cm vezels en ingestrooid met zand en rubber kun je op een minder stabiele fundatie bouwen dan één met 4,5 cm vezels en uitsluitend ingestrooid met rubber. Het zand in de instrooilaag zorgt voor meer stabiliteit, dan kan de fundatie weer iets minder stabiel zijn. Het is een wisselwerking tussen toplaag en fundatie.”

Gelden reserveren

Wat Mink vaak tegenkomt is dat gemeenten kunstgrasmatten een langere levensduur toekennen dan in de praktijk mogelijk is. “Soms gaan gemeenten uit van een levensduur van 15 tot 17 jaar. Dat is niet realistisch! Ik zou gemeenten en verenigingen willen meegeven om op tijd gelden te reserveren voor de vervanging van de kunstgrasmat of het systeem. Reserveer na tien jaar. Dan kan de mat na de keuring eventueel nog twee jaar mee, al dan niet met doorgevoerde reparaties. Dat is financieel gunstiger dan wanneer je er na een keuring achter komt dat de mat niet meer voldoet en er niets is gereserveerd. Waar haal je in deze tijden van crisis opeens dat geld vandaan?”

Ben je verplicht om de mat te vervangen als hij wordt afgekeurd? “Wel als je er competitie op wilt spelen. Het gaat bij een keuring niet om een visuele opname van het veld. Maar we kunnen objectief meten of het veld nog over voldoende sporttechnische eigenschappen beschikt. Is dat niet het geval, dan zul je moeten renoveren of ombouwen.” ●

Voor meer informatie: Henk.mink@isa-sport.com, tel. 026-4834619.